

جموعه اخبار
اداره خاهاى بك اوغلايه جاده كيرده نومرو 70

MEDJMOUA-I-AHBAR
JOURNAL QUOTIDIEN
Bureau: 65 Grand'Rue de Péra

Սենտիմի բեշին 120 = 6 պլլըր 60 = 4 ԷԷԷ
իբ բո թա իւճրէթի 30 = շէճր բոսթոն 80
զուրուշ տուր:

Տերճ իտիլէճէ իւնաթ ինն այրըճա բոզար-
լըզ օլունուր:
Վազէթաւա միւթէալլիզ իւնաթ ինն
Զ. ԹՕԼ ԱՅԵԱՆԱ միւրաճաթ օլունա:

65 Իտարէխանէմիզ Պէյոզլունտա ճառտէի քէպիրտէ Ն. 65

ԱՍԻԹԱՆԵ 10 ԱՊՐԻԼ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԱԼԱԹԱՏԱ
ԲԻԼԻՍԵ ՎԵ ԲԱԹՐԻԳԻՍԱՆԵՍԻՂ

Տիւնքի նիւստիմիզտէ, Սիւրմէլ-
եան Արտաշէս էֆէնտինն՝ Գալա-
թատա քաղաքի Բաթրիգիսանէմիզին
խալաճ վէ թանգիմի հազգընտա վա-
թը օլան հազգը սիթալիլինէ, վէ
իսլաւաթ վէ թանգիմի վազըւ-
նըն՝ քիլիսէնի մէջքիւր Թաղ-Խոր-
հուրդէ հէյեթէթինն էսէրը իգտամ
ու զայրէթի օլմասըյա, զուհուրա
կէլէն մէջնունիլէթինէ, վէ պու-
խուսուտա բէք պիւնիւք հիսսէսի
պուլունտուղու ինքեար օլունամա-
եան Գարապաշ Կարապետ էֆէնտի-
նին խըտէմաթը միլլէթտէ պուն-
տան պէօլլէ տախի տէվաճարըյա,
զայրէթ վէ հիմմէթլէրինտէն միլ-
լէթնէ իսթիֆատէ օլունամաթ թէ-
մէնիսեթընա իլլիթըք իթմէքի-
կիմիզ թապիի օլմաթլա պէրապէր,
ատալէթ վէ հազգանիէթ իճա-
պընտան օլարաթ, իլալէթինն չու-
րաեք պէեան իտէրիզ քի, Գալա-
թատա Բաթրիգիսանէմիզին կէրէք
թամիրաթնա վէ կէրէք իտարէի
տախիլիէսիննէ մէջնուտ օլան իս-
լաւաթտա, մէջքիւր Բաթրիգիսա-
նէնին ըրեալէթի ումուրը էօճտէի
փաղիլանէսինտէ պուլունտան Կաթո-
ղիկոս-Բաթրիգ վէքիլի Ասլանեան
Փազ. Կարապետ սէրբիսթօքօս հազ-
րէթլէրի տախի հէր կէօնա իգտա-
մաթ ու մէսաիիի գաթան տիլիզ
իթմէքիպ, մէսալիհի ումուրիէնին
հիւսնի ճէրէեանընա տախի ֆէվէ-
լատէ տիգգաթ ու իթինա պու-
եուրմաթ տալըլար, Ֆիլվաթը, պիւր
թարափտան միւրալիլէյ հիպի
միւրէրէյ պէ ումուրաշնա պիւր
զաթըն, վէ տիկէր թարափտան
Գարապաշ Կարապետ վէ Սինապեան
Գրիգոր էֆէնտիլէր կիպի զայեուր
վէ ֆէտաքեար զաթլարըն՝ մէջքիւր
իտարէնին պաշընտա օլմալարը սա-
եէսինտէ, միլլէթին էօլլէ պիւր մու-
հիմմ մաճէլլինիէ ազ վազըլթտա
մէմուլին զայրի պիւր հիւսնի հալ
քէսպ իթտիկի ինքեար օլունամա-
մաթլա պէրապէր, Բաթրիգիսանէ-
միզ խըտէմաթընտա իսթիստամ օ-
լունտան մէմուրիլն վէ խառէմէնին
տախի պու ուղուրտաքի զայրէթ-
լէրի սիւքիլէթէ կէլիլէմէզ, Թապիի
տիւր քի, հէր իտարէնին ըէսը ու-
մուրընտա օլանլարը պաշընա իլ
կէօրէնլէրի տիլլէր, Լաքին քէն-

տիլլէրի նէ գատար հիւսնի միւրա-
տաճապընտան, քեարկիւզար վէ
սաիւր էվաթի իլէ մութթաթ օլ-
սալար, մաեթլէրինտէ պուլունտան
տիկէր մէմուրիլն վէ խառէմէ տախի,
անլէրին իլ կէօրմէլէրիննէ մուհիմմ
վազըլթալար տըրլար քի, կէօրիւ-
լէնէք իլլէր իլին պիւրիսէթիլէր նէ՝
գատար էլլէմ իսթլէր, տիկէրլէրի-
նին տէ լիւզումու անլէրտէն ազ
սաեթըմազ, իմաի պիւրիստէ հիւս-
նի միւրատա օլունա տա, տիկէրինտէ
իհմալ ու թէքեալիլ օլունուղու
թաղ-տիլլէր, թապիեթաթը մաս-
լաւաթ իճապընտա հիլ պիւր իլ,
միհվէրի մաթլուպընտա կէօրիլէ-
մէզ, վէ մադաէտ ու միւրատա հէր
նէ իսէ, պիւր տիւրիլ հասըլ օլա-
մազ, Հալպուքի մէջնունէն պէեան
իտէրիզ քի, Գալաթատա Բաթրիգ-
իսանէմիզ իտարէսիննէ քիւր իթտի-
կիմիզ վազըլթա խըտէթինի իլիֆ
իտէն իսթիլէնտէրեան Ֆ. Կոմիտաս
վարդապետ իլէ քիթապէթ խըտէ-
թինի իլիֆա իտէն Շէհրեան վէ Բար-
լատի էֆէնտիլէր, վէ թաճիլտաթ-
լըզ վաղիֆէյի միւրալիլէսինի տէ-
րիւհտէ իթմիլ օլան Քիլիսեան Ան-
տոն էֆէնտիլէրէն ումուրտա պու-
լունտանլարա լաեթք մէմուրիլնտէն
օլունա, վաղիֆէի մէմուրէլէրինի
հիւսնի իլիֆա իթմէթտէ օլունուղա-
րը ճիհէթլէ, պիւրազգ թաղ-տիլլէ
ու թաճիլնէ շաեթիլթէ օլունուղարը,
ալտըղըմըզ մալիւմաթը մախսուսէ-
տէն անլալըլմաթտա տըր:

Վէլաւալը Գալաթատա Բաթրիգ-
իսանէմիզ տարիէսի, եախտ տաճա
աօղուու ու Յիսուս Փրկիչ Մայր ե-
կեղեցիմիզնէ թէնսիլթ օլունամազ
պաշընա պիւր մատտէ վար իսէ, օ
տախի պիւրտէֆաթ սէօլլէտիլիմիզ
վէնէլէ, մէջքիւր Քիլիսէ վէ Բաթ-
րիգիսանէ տարիէսի էթըրֆընն է-
լան պիւր թաղըմ ուլլուրնուղ խա-
նէլէր խալըլ իլէ իհաթա օլմուլ
օլմասը տըր, Կիլիսէ պու հալին իս-
լաւընա տախի էվվէլ ու ալըր չա-
լըլըլը վէ թէնէպիլլաթը լազըմէ
իճրա իտիլմիլ իսէ տէ, նէ՝ չարէ քի
էլան պիւր սէմէրէի հասէնէ կէօրիւ-
լէմէմիլ տիլ, Բաթրիգիսանէ տախի-
րէսի վէ Քիլիսէ էթըրֆընտա հէր
կիլին, խըսուտա պազը էյեամը
մախսուսէտէ քիլիսէնէ գիլնէթ իճ-
րա իտիլտիլի սըրալարտա նազարը
տիգգաթ էօնիլնտէ պուլունտան պու-
լըքին մէնգարէ իսէ, Քիլիսէնին
մուգատտէսիլթիննէ վէ Բաթրիգիսա-
նէ տախիլէսիննէ էնէմիլէթիննէ զայրը
մուվաթըք տիւլմէթտէ օլունա, վա-

գաա պիւր խալլի սէնէլէրտէն պէրու
արալարտա եթըլէմիլ օլան մէջքիւր
խալլըն տէֆ ու թէպիլտինտէ միւր-
քիլաթ օլունուղու տա ինքեար օլունա-
մաղիսէ տէ, եիննէ, հիւքիլ մէթի Սէ-
նիւհէնին տէրքեար օլան տիւսնէթ-
րէրվէրիկիննէ վէ թէպալի սատրգա-
սընն ուլուն պիւր քիլիսէսինին չէրէֆ
ու հայսիլթինի մուհաֆազա եօլուն-
տա կէօլմէրտիլի աճալ ու թէմէն-
նիւսաթը ճիտտէն թաճիլը նազարը
էնէմիլէթէ ալաճաղընա իսթինա-
տէն, մաղաճաթը ընամիլէի ախէսի
նէպտինտէ թէնէպիլլաթը միւր-
թաղիկէնին իճրասընտան պիւր ան
կէրի տուրուլմաճաղընա աճիլանն
վէ խալիսանն թէմէննի իլլէրիլ:

ԵՐԿՐԱՆԱԲ Ի ՊԵՃԵՍՆԻ

... Խմաքիլ,

Խնդրեմ բարեհաճիք հրատարակել
այս երկտող նամակս ձեր պատուական
լրագրոյն մի անկիւնը:

Հառաչանայ ձայն մ'է որ պիտի լսուի
Կիլիկիոյ բազմամարդ գաւառներէն ող-
բոց արժանի Պէյէսնի գաւառին նկատ-
մամբ: Արդէն չորս տարի ամբողջ իրա-
րու ետեւ յաջորդեցին անթիւ մարախ-
ներուն երեսնէ եղած սարսափելի փլա-
սներն՝ որոնք անյազ կերպով կերան լա-
փեցին դժբաղդ գաւառին բոլոր բեր-
քերն ու արմիւրքը, որով ողորմելի բը-
նակչացս վրայ ոյժ և զօրութիւն չմնաց:
Երկու տարի ալ չնտախտը անգլուծեամբ
տիրելով քաղքին և չընկալ մէկ քանի
գիւղերուն մէջ, անողորմ ջարդ տուաւ
և անցեալ դեկտ. ամսոյն սկիզբէն սկըս-
եալ, մինչեւ փետր. քիլէր ու ցորեկ
անընդհատ առատահոս անձրեւներէ,
կործանեցան շատ մը տներ ու չէնքեր,
քաղքին մէջտեղն եղած քետին 14 քա-
րաչէն կամուրջներն. կարծես թէ երկն-
քին սահանքներն պատռեցան: Մինչդեռ
յուսով գարնան կապախէնք, աւաղ
աղետիցս, ահա փետր. 19 ուրբաթ գի-
շեր, երբ բոլոր բնակիչքս, ի խոր քուն
էինք, եօթն և կէս ժամու յանկարծ
լերինք գոչեցին, անասուններն և կեն-
դանիք դէպ ի լեռներն փախան յերե-
սաց զարհուրելի և տնաւէր գտնաւոր-
թին, և համայն բնակիչք քաղաքիս փո-
ղոցներն լեցուեցան սոսկալի աղաղակ-
ներով, և բոլանդակ տուններն ամայի
մնացին. ո՛ր փախչիւնք, ո՛ր երթանք,
ողորմած Աստուած իմ, Մայրերն իրենց
սրտի հատոր գաւառներն կողբան, ամու-
սինք իրենց ընտանիքն, հովիւն իրեն
գառնուկներն: Այսու հանդեմ մեծն ու
պղտիկը, հարուստն ու աղքատը, արք
և կանայք ի արտասուօք աչաց, դիմեցին
յեկեղեցի հազարիցս շնորհակալութեան
աղօթքներ մաղթանքներ կարդացին Աս-
տուծոյ որ ողորմելով մեզ շնորհաց որ
չենքերու և փախաղկներու ներքեւ եր-

կիրը կուլ տայ մեզ, ինչպէս որ մօտա-
կայ հինգ վեց ժամ հեռի Բերքերի, Իւ-
սուֆէ, Կէօնտէրմէ, Փալ, Ճանկարայդ,
Պիօրիկինէ, Սիւրկիւ և ուրիշ գիւղեր
կիսով չալի աւերակ դառնալով, 160էն
աւելի անձինք փախաղկներու տակ ճըզ-
մուած են և անգութ մահուան ճարակ
եղած: Թութ գիւղէն երկու ժամ հեռա-
ւորութեամբ լեռ մը, դէպ ի կէօք-
ոս ըստած առատահոս քետին մօտե-
ցած է: 1500 բնակարանք թէ քաղքէն
և թէ այգետըններէն, ի հիմանց խախ-
տեցան. յորոց ի սակի է Կաթողիկէ
ողղափառացս այգետունը, և մատուռն
նորոգութեան կարօտ, որն որ ութ տա-
րի առաջ մեծաւ աշխատանք կրցայ
կանգնել տալ, իսկ քաղաքիս հոյակապ
նորաչէն Ս. Պետրոս և Ս. Պողոս եկե-
ղեցին հրաշիւք իմն կանգուն մնաց, թէ և
երեք կամարներուն և պատերուն վրայ
երեք չորս տեղուանք մանր ճեղքեաւծ-
ներ տեսնուեցան, սակայն անփնաս. իսկ
տանիք և որմունք, սենեակիք Առաջնոր-
դարանիս բոլորովին նորոգութեանց
պէտք ունին:

Ամէն օր, գիշեր ու ցորեկ երկրաշար-
ժը թեթեւ կերպով կը շարունակէ, ահի
դողի մէջ ենք, և չենք քիտել թէ, եր-
կիրը իր աւանդները դուրս պիտի նե-
տէ, չէ նէ կուլ պիտի տայ մեզ:

Երեք օր առաջ Միլիտինոյ կուսակա-
լութենէն տեղոյս վարչութեան 100
օսմ. ոսկի զրկուած է բնակարանէ զուրկ
օրական պարենի կարօտեցող քաղաքու
համար, Օգոստոսի առ բարեգութ Սուլ-
թան Համիտ Կայսեր բարձրագոյն հրա-
մանաւ, կը մաղթենք Երկնքէն ջերմ
սիրով այսպիսի գլխած ողորմած Կայսեր
երկար կեանք և երջանիկ օրեր:

Սաննի վ. Պէննան

Ժողովրդապետ

Կաթողիկէ Հայոց Պէյէսնի

1893 Մարտ 20 ի Պէյէսնի:

Ա. Զ. Գ.

Աշխարհամտքան Կիրակին, ապրիլ 11,
Ձայնաւոր-Պաշտօն պիտի կատարուի ի
Ս. Յովհան Ոսկեբերան ի ժամ 10 (Ը. Ե.)
ի հանգիստ հոգւոյ

Յ. ՍՏԵՓԱՆՈՍ Վ. Ի ԵԱԶԸՆԵԱՆ

միաբանից Միլիտարեանց Վենետիկ:

Միաբանութիւնն կը հրաւիրէ զազգա-
կանս և զծանօթս մասնակցիլ տխուր
հանդիսիս, աղօթելով վառն հոգւոյ
Հանգուցելոյն:

Պէյոզլունտա Ս. Երրորդութիւնն նամ
էրմէնի քիլիսէսի Աւագերեցի Տ. Գրի-
գոր քահանայ Անէմեան վէֆաթ իթմի-
լ օլունա, ճէնազէ պաշընն եարընքի բա-
զար կիւնիւ իճրասը մուգարէր օլունու-
ղու խապէր պընմըլ տըր:

— Օէփրնէլէրին կէշմէսի իչին ապ
րիլին 11ինճի բաղար կիճէսինտէն
իթիպարէն Գալաթա քէօքրիւսիւ-

նիւն սաաթ 4տէ քիւյտտ իտիւնէն

—Գարապիկատան Տէրիսատէթէ 3-4 կիւն էնվվէլիքի տէֆատա 3556

—Պուլկարիսթանըն պաղը թա-

—Ուեուզ խաւթալըը թէտգի-

—Թրաւվայ չիրքէթի թաւվիւ-

—Թրաւվայ չիրքէթի թաւվիւ-

—Մարտըն 31իննի կիւնիւ Կիրիտ

—Օսմանը վէ Եոննան հուտու-

—Շիրքէթի խալրիւննին 33 նիւ-

բոր գուրթարըըը, վէ Եոլունա տէ-

—Լօնտրա զաղէթալարընտա կէօ-

—Շէհրիմիդտէ էնֆիւլէնցա վէ

—Տիւն սապահ սաաթ 2 պուչուգ-

—Անիլէն Պուսա գապլընալա-

խի իքիսինի գաթլ իտէն, վէ կիւն

ՏԷՃԵԹԼԻ ՊԻՐ ՃԻՆԱԿԵԹ

Կէչէն սալը կիւնիւ Իգմիր ճիվարըն-

Մաթթուլար, լաղըմ կիւնն ալինի

թաւհըդ իյէմէլիեհիմ, Ուէնթ-Ալֆօնս' օ շախսըն քիմ' օլ-

Պատէհու Պաղգարա, էլինի, թէքրար ույդ ուեա տալմը

— Կէօրմէնի վէ սէօլլէմէնի իսթէրիմ, տէ.յի էմր վէրտի:

* * *

Մ. Օսգար Վէրնի, Եանի Եէրիւպէն, Բօղամպօլտան ալ-

— Պիւեիւք պիր օեունա կիրիլմը օլտուղում, շիւպհէսիդ

— Շաղաթ նակեա՛ ֆիքրինտէ,

— Եա ըէիսիմիդ պու պահսը թուլթմամը իսթէմէլսէ,

— Խայր, մատտէ պու տէ.յիլ, տահա վէխիմ տիր:

Պատէհու գօնթ, գլիւպտէ, Մ. Օսգար Վէրնի, Եանի Եէ-

— Աւալ կէօրմէմիլիմ տիր:

— Էօլլէ իսէ լէհէնիդ նիշին սօլտու:

Պաղգարա - (պօղուգ պիր սէտա իլէ.) Եոլունն իլին քի,

Տէլիգանլընըն թէաճհիւպլու ֆէվգէլատէ արթուր, վէ

— Պահսընըը թուլթմանըը իսթար իտէրիմ, տէ.յի պէ-

— Լաքլն պահսըը թուլթարսամ, գաղանճաղըմ. չիւն-

— Պաղգարա կիւլիւմէնէնէնէ,

— Մուլթաղա գալպիմի ճէլպ իտէպիլէնէնէնի էօեիւնէ-

— Մատամ, օ շախս պահսը զայպ իտէրուէ, քէնտիսինի

Գօնթ, պու սէօլլէրի պիր տէրէնէ հէեհճան իլէ իրաա

— Օ առէմին, քէնտիսինէ խապէթ իտէնէ գատէրէ լա-

531

— Եւ՛ր պպի, բէք տէ ինանմատորդըմ՝ չու քէշփի էսարար իդթիտարը ատէթա գարանլըգտա գալմըչ պիր իդթիտար տըր․ չու չօճուղուն վերտիկի ճէվապարտա ոլ տէրէճէ եէկէ-տիկէրինէ մուղայիր իփատէ, թէրէտտիւտ վէ գարընդլըգ մէվճուտ տուր քի, եալընըզ պու վասըթա իլէ թէքմիլ հադը գէթի անլամադլըղըմ գապիլ օլամանաճագ տըր։ Պու չօճուգ, սըր Վիլիամանն պանա, մարքիզէ, Լէօնա վէ խուտունա գարընտաչը Արմանա գարչը պուղզ ու ատալէթիլ պուլունտուղունու սէօյլէտի, լաքին օ ատէմին էթրաֆընը իհալթա իտէն հիյլէպաղըգարտա պանա բէհպէր օլաճաչ իքին ուճունու կէօսթէրէմէտի։ Մատամ Վան. Հօբուն մաճվընա սէպէպ օլաճագ պիր րատմ րաիի պուլունտուղունու անլաթտը․ պէն տէ օ ատէմին Շէրիւպէն թէմսիեէ օլունտուղունու թաճգըգ իտէպիլտիմ, Յագաթ հէր պիլտիկիմ՝ պունտան իպարէթ տիր․․․ Իչպու վասի էնթրիգանըն թէքմիլիտարէտի իսէ, սըր Վիլիամանըն եէտիւտէ օլուպ, չու գարանլըգ ալւմ իշինտէ կիւնտիւզ վագթը կիպի կէզմէքտէ տիր․ կէչմիշտէ վէ կէէ-ճէքտէ պու ատէմին երւղիւնտէն միլթէզարըուր օլանլար՝ պու ատէմի պիր աղիզ զանն իթմէքտէ տիրէր, եալընըզ պէն քէնտիսինէ ինանձաեարագ, իւղէրինէ նէզարէթ իթմէքտէերիմ, Եւ՛ր պպի, անըն քեաֆֆէյի չայեանը նէֆ-րէթ նիհէթ վէ թասազվուրլարընը տէֆ ու իղալէ իտէպիլ-մէքիլկիմ իշին, սիզտէն գուզվլթ ու ճէսարէթ թէմէննի իյլէրիմ, Լաքին հէր հալտէ պու տէհչէթիլ մուամմաեր հալլ իտէպիլմէլիերիմ, ատէթա մէլէք սըֆաթընը հալիզ պու-լունան մարքիզ Վան-Հօբ իլէ պիր ալլագ քիմնէ օլան Շէրիւպէն արաընտա նէ՞ միւնասիպէթ պուլունտուղունու